

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **R. H.**
bytem X

proti

žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
se sídlem tř. Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 2. 2022, č. j. KUZZL-17031/2022,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

- 1. Správní orgány uznaly žalobce vinným ze spáchání přestupku spočívajícího v tom, že se odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení motorového vozidla nebyl pod vlivem návykové látky. Žalobce namítá, že výzva policie byla neoprávněná, protože pro ni nebyl objektivní důvod. Krajský soud proto musel posoudit, zda žalobce tuto námitku vznáší důvodně.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

- 2. Žalobce dne 25. 7. 2021 při jízdě motorovým vozidlem po Brněnské ulici ve Starém Městě kontrolovala policejní hlídka. Impulzem k této kontrole byl podle policistů nestandardní způsob jízdy žalobce, který najížděl k prvnímu okraji vozovky a kličkoval. Podle pozdějšího vysvětlení se tím žalobce pouze vyhybal kanálům, které na vozovce způsobují

nerovnosti. Policejní hlídka vozidlo žalobce odstavila a provedla u něj test na alkohol. Jeho výsledek byl negativní. Poté lustrací zjistila, že žalobce má od června 2021 zákaz řízení na čtyři měsíce. Žalobce o něm však nevěděl.

3. Policie odstavila žalobce na autobusové zastávce, proto ho vyzvala, aby auto přeparkoval do přilehlé ulice. Poté ho vyzvala, aby je následoval na služebnu. A také ho vyzvala, aby se podrobil orientačnímu testu na drogy. To žalobce odmítl. Obdobně odmítl lékařské vyšetření. Přestože policista žalobce poučil, že se odmítnutím může dopustit přestupku, za který mu hrozí zákaz řízení. Po převozu žalobce na policejní služebnu ho policista znovu vyzval, aby se podrobil orientačnímu testu nebo lékařskému vyšetření. To žalobce i nadále odmítal.
4. Městský úřad Uherské Hradiště („městský úřad“) rozhodnutím ze dne 26. 1. 2022, č. j. MUUH-DSA/6113/2022/GaIP („rozhodnutí městského úřadu“), uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) ve spojení s § 5 odst. 1 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích („zákon o silničním provozu“). Tohoto přestupku se žalobce měl dopustit tím, že dne 25. 7. 2021 v době okolo 12:14 ve Starém Městě na silnici č. I/55, na ulici Brněnská, řídil své motorové vozidlo a přes výzvu policisty odmítl orientační i odborné lékařské vyšetření ke zjištění, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem. Městský úřad uložil žalobci pokutu ve výši 27.000 Kč, zákaz řízení motorových vozidel na 12 měsíců a povinnost uhradit náklady řízení. Druhým výrokem městský úřad zastavil řízení ohledně přestupku spočívajícího v řízení auta bez řidičského oprávnění.
5. Závěr o vině žalobce městský úřad založil zejména na kamerových záznamech průběhu silniční kontroly a na výpovědích zasahujících policistů. Ti mimo jiné vypověděli, že orientační test na drogy po žalobci požadovali proto, že se choval agresivně a byl nervózní.
6. Žalobce se proti rozhodnutí městského úřadu neúspěšně odvolal. Namítal zejména, že policisté neměli žádný objektivní důvod k tomu, aby od žalobce požadovali test na drogy. Neexistovalo totiž důvodné podezření ve smyslu § 20 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, že žalobce byl pod vlivem návykové látky. Kromě toho namítal, že ve výpovědích policistů existují rozpory a že kamerové záznamy jsou neúplné.
7. Žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 2. 2022, č. j. KUZL-17031/2022 („rozhodnutí žalovaného“), změnil dobu výkonu trestu zákazu řízení tak, že do ní započítal dobu zadržení žalobcova řidičského průkazu od 25. 7. 2021 do 17. 1. 2022. Ve zbytku odvolání žalobce zamítl a potvrdil rozhodnutí městského úřadu.
8. Žalovaný konstatoval, že provedené důkazy jasně prokazují, že se žalobce dopustil přestupku. Během kontroly neuvedl žádný důvod, proč nechtěl podstoupit orientační test na drogy. I kdyby takový důvod měl, nezbavovalo ho to povinnosti podrobit se testu. Policie jej k tomu kvalifikovaně vyzvala. Ve výpovědích policistů žádné rozpory nebyly. Jejich výpovědi jsou konzistentní a odpovídají obsahu úředního záznamu, který popisuje průběh kontroly. To, že žalobce při řízení kličkoval na ulici, v kombinaci se způsobem, jakým jednal během kontroly, bylo dostatečným důvodem k tomu, aby po něm policie požadovala test na drogy. Z judikatury Nejvyššího správního soudu navíc plyne, že k orientačnímu testu na drogy, který je rutinní součástí policejní kontroly, na rozdíl od

lékařského vyšetření, není třeba dokládat důvodné podezření (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2012, č. j. 7 As 151/2011-77, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 10. 5. 2016, č. j. 2 As 146/2015-45).

III. Obsah žaloby

9. Žalobce ve své žalobě nejprve vlastními slovy popisuje průběh policejní kontroly. Uvádí, že ten den jel za rodinou na oslavu svých narozenin. Kufr na jeho autě jde špatně zavírat, proto ho pouze přivřel. Viděl, že za ním jede policejní auto. Nějakou dobu jel před ním a vyhýbal se po cestě kanálům. Po chvilce zapnuli majáky a odstavili žalobce na autobusové zastávce. Provedli test na alkohol s negativním výsledkem. Vzápětí žalobce informovali o tom, že má zákaz řízení. O tom žalobce nic nevěděl. Policisté ho chtěli odvézt na služebnu, ale protože auto odstavil na autobusové zastávce, dovolili mu s ním zajet za roh nejbližší budovy. Žalobce se pak chystal nastoupit do policejního auta a v tom mu policista řekl „a ještě si pojdte líznout nebo lízněte si nebo něco v tom duchu“. Žalobce nevěděl, co po něm chce. Bral to jako útok na svou osobu a s policisty přestal spolupracovat. Policista jej poučil, že pokud s nimi nepojede dobrovolně, použijí donucovací prostředky. Tak souhlasil a sedl si do policejního auta. Poté mu policajt řekl, že „teď pojedeme do nemocnice na krev“. To žalobce odmítl s tím, že to považuje za zbytečnou šikanu. Až později se žalobce dozvěděl, že se mělo jednat o test na drogy.
10. Po převozu na služebnu žalobce policistům vysvětloval, že spolupracovat s nimi přestal v momentu, kdy se ho jejich chování dotklo. Kontrolu považoval za ukončenou, jakmile ho nechali samotného přejet z autobusové zastávky. Když čekal na služebně, policista za ním přišel znovu a vyzval ho, ať se podrobí testu, jinak přijde o řidičák. Na to žalobce zopakoval, že to bere jako neoprávněný útok na svou osobu a za zbytečnou šikanu. Žalobce nic neporušil. Při kontrole byl frustrovaný a cítil se bezmocný. Pokud mu říkali „něco o líznutí“ bral to jako urážku a netušil, co po něm chtějí. Drogy nebere.
11. Žalobce se domnívá, že žádný přestupek nespáchal, protože pouze hájil svá základní práva. Požadavek na test na drogy byl pouze šikanou ze strany policie. Neuvědomoval si, jaké následky může mít odmítnutí testu. Jednání policistů a úřednice městského úřadu považuje za podjaté. V průběhu celého správního řízení policisté nevysvětlili, proč měli podezření, že je žalobce pod vlivem návykových látek a proč jej tedy vyzývali k testu a vyhrožovali mu použitím donucovacích prostředků či odebráním řidičského oprávnění. Nikdo mu také nevysvětlil, proč byla videa sestříhaná v neprospěch žalobce. Na nahrávce vůbec není vidět začátek kontroly, provedení testu na alkohol, předání dokladů od vozidla atd. Nahrávka začíná až po skončení lustrace, v době, kdy policisté zjistili, že žalobce má údajně zákaz řízení. Ani zde však nahrávka není souvislá. Je z ní však patrná šikana policistů.
12. Žalobce několikrát uvedl, že test odmítl z důvodu pošlapávání jeho základních práv. K provedení testu policie neměla žádný důvod. To žalobce namítal již v průběhu správního řízení. Neměl proto povinnost podrobit se testu na alkohol. A jeho odmítnutím se tedy nemohl dopustit přestupku, který je mu kladen za vinu.
13. Poté, co žalobce obdržel rozhodnutí žalovaného a zaplatil pokutu, mu městský úřad rozhodnutím z konce března 2022 prominul zbytek trestu zákazu řízení. Zároveň ale v té době obdržel rozhodnutí o zápisu 7 bodů a odebrání řidičského průkazu, protože dosáhl 12

bodů. Žalobce má pocit, že za přestupek, který nespáchal, jej potrestali dvakrát. To podle něj odporuje Ústavě.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný upozorňuje, že žalobce stejné námitky vznášel již v odvolání. Žalovaný se s nimi řádně vypořádal ve svém rozhodnutí. V plném rozsahu na něj proto odkázal.
15. Provedené dokazování potvrdilo, že se žalobce opakovaně přes výzvu policisty odmítl podrobit testu na návykové látky. K namítané šikaně ze strany policistů i k námitce ohledně neúplnosti kamerového záznamu se žalovaný vyjádřil v bodech 30 a 31 svého rozhodnutí.
16. Z výpovědí policistů i z kamerových záznamů plyne, že žalobce věděl, k čemu jej policista vyzýval. Také jej poučil o následcích neuposlechnutí výzvy. Žalobce přesto odmítl orientační test i lékařské vyšetření. Není pravdou, že výzvu nepochopil. Ve své žalobě se doznává ke spáchání přestupku. To, že byl při policejní kontrole rozrušený a frustrovaný, nevylučuje protiprávnost jeho jednání.
17. V průběhu celého správního řízení žalobce nenamítal podjatost úřední osoby ani policistů. Nyní uplatněná námitka je proto bezpředmětná.

V. Posouzení věci krajským soudem

18. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání. Žalovaný s tím souhlasil a žalobce včas neprojevil svůj nesouhlas s tímto postupem.
19. Žaloba *není důvodná*.
20. Přestupek, ze kterého správní orgány viní žalobce, spočívá v porušení povinnosti řidiče „*podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem.*“ (důraz doplnil krajský soud). Tuto povinnost stanovuje § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu.
21. Zvláštním právním předpisem, na který toto ustanovení odkazuje, je zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Z něj je relevantní zejména § 20, který upravuje orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření. Podle § 20 odst. 1 písm. a) tohoto zákona je orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření povinna se podrobit osoba, u které je důvodné podezření, že pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky vykonává nebo vykonávala činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo jiné osoby nebo poškodit majetek. Podle odst. 2 téhož ustanovení platí, že v případě, že povinná osoba orientační vyšetření odmítne nebo takové vyšetření nelze provést nebo úspěšně dokončit, provede se odborné lékařské vyšetření. Pokud odborné lékařské vyšetření osoba odmítne, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.
22. Žalobce nepopírá, že odmítl provedení testu na přítomnost návykové látky. Tvrdí však, že (i) nerozuměl výzvě policistů a že (ii) požadavek na provedení tohoto testu byl

pouze výsledkem policejní šikany. Neexistovalo totiž důvodné podezření, že by žalobce byl pod vlivem návykové látky.

23. Otázce zákonnosti požadavku policie na provedení orientačního nebo lékařského vyšetření na ovlivnění návykovými látkami se komplexně věnuje usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2016, č. j. 2 As 146/2015-45. To se sice týká výkladu příslušných ustanovení zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, který byl předchůdcem nyní platného zákona č. 65/2017 Sb. Povinnost podrobit se orientačnímu a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah jiné návykové látky než alkoholu však původní zákon upravoval obdobně jako zákon č. 65/2017 Sb. Závěry rozšířeného senátu proto jsou aplikovatelné i za současného právního stavu.
24. Rozšířený senát se ve svém usnesení zabýval vztahem zákona o silničním provozu a zákona č. 379/2005 Sb. Uvedl, že „[z]atímco ustanovení zákona o silničním provozu upravují povinnosti řidičů podrobit se vyšetření, resp. pravomoc Policie ČR vyzvat řidiče k vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou (...), zákon č. 379/2005 Sb. v § 16 odst. 2 upravuje podmínky, za jakých se orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření provede, případně neprovede, a způsob jejich provádění. Tato právní norma tedy nestanoví, kdy může Policie ČR při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích příslušné (orientační) vyšetření sama provést, resp. provedení (lékařského vyšetření) nařídit, protože to je stanoveno zákonem o silničním provozu“ (bod 18 usnesení rozšířeného senátu).
25. Ke vztahu orientačního vyšetření a odborného lékařského vyšetření pak rozšířený senát poukázal na to, že tato dvě vyšetření „jsou k sobě v určité hierarchii dané rozdílnou intenzitou zásahu do osobní svobody a tělesné integrity při jejich provádění a nastavené podmínky jejich provedení odpovídají zásadě minimalizace zásahů veřejné moci do sféry jednotlivce.“ Z toho důvodu se pak liší i podmínky, za jakých může policie vyžadovat provedení jednoho nebo druhého typu vyšetření. Lékařské vyšetření, které ve srovnání s orientačním vyšetřením představuje mnohem výraznější zásah do tělesné integrity člověka, se nesmí podle rozšířeného senátu provádět bezdůvodně, svévolně či dokonce šikanózně. Lze jej vyžadovat pouze v situaci, ve které se lze *důvodně domnívat*, že vyšetřovaný řidič řídí motorové vozidlo pod vlivem návykové látky (bod 19 usnesení rozšířeného senátu). Takové důvodné podezření, které policii opravňuje vyzvat člověka k podstoupení odborného lékařského vyšetření, vzniká mimo jiné v případě, že dotyčný na místě odmítne orientační dechové vyšetření (bod 22).
26. Pokud jde o samotné orientační vyšetření na přítomnost návykové látky, k podmínkám pro jeho vyžadování se rozšířený senát výslovně nevyjadřuje. Poukazuje však na to, že pravomoc policie vyzvat řidiče k orientačnímu vyšetření ke zjištění, zda není pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky [§ 124 odst. 12 písm. f) a g) zákona o silničním provozu, v té době § 124 odst. 10 písm. f) a g)] představuje činnost, kterou policie vykonává „zcela rutinně, pravidelně i nahodile, bez toho, že by před „rozhodnutím“ o provedení silniční kontroly řidiče měla jakékoliv nutné podezření z ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou. Jiný přístup je z povahy silničního provozu vyloučen. I když lze v provozu vysledovat občas vozidla vymykající se způsobem jízdy ostatním vozidlům, jistě

nelze dohled a následnou kontrolní činnost omezovat jen na jejich řidiče. To platí tím spíše, je-li uplatňován přístup tzv. nulové tolerance alkoholu při řízení vozidel.“ (bod 14).

27. Krajský soud z toho dovozuje, že policejní hlídka mohla učinit výzvu k podrobení se orientačnímu vyšetření na přítomnost omamných látek, aniž by nutně musela předtím nabýt důvodné podezření, že řidič – žalobce byl pod vlivem návykové látky. Rozšířený senát ostatně navázal na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2012, č. j. 7 As 151/2011-77. Sedmý senát zde vyslovil, že orientační vyšetření představuje pouze nepatrné omezení svobody pohybu řidiče (např. zastavení vozidla na velmi krátkou dobu a provedení jednoduchého testu přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky zejména standardizovaným testovacím přístrojem), bez jakéhokoli zásahu do tělesné integrity řidiče. *Proto není potřeba žádné důvodné domněnky, že byl řidič alkoholem nebo jinou návykovou látkou ovlivněn.*
28. Žalovaný tedy ve svém rozhodnutí správně poukázal na to, že policie nemusela mít žádný konkrétní důvod k tomu, aby po žalobci požadovala orientační vyšetření na přítomnost návykové látky. A vzhledem k tomu, že jej žalobce odmítl podstoupit, založil tím důvodné podezření, které pak policii opravňovalo k tomu, aby po něm vyžadovala i odborné lékařské vyšetření. To ale žalobce taky odmítl, přestože se mu dostalo poučení o tom, že se tím může dopustit přestupku.
29. Nelze souhlasit ani s námitkou žalobce, který tvrdí, že neporozuměl výzvě policisty. Z kamerového záznamu, který je součástí správního spisu a který zachycuje průběh policejní kontroly (soubor končící číslem 0342), zhruba v minutě 00:06 policista říká: „Jenom se zeptám, dechová zkouška byla negativní. Nějaké návykové látky užíváte? Uděláme jenom testík orientační. Dneska už se to dělá běžně.“ Na což žalobce odpovídá: „Já nic dělat nebudu.“ V minutě zhruba 01:58 se policista žalobce ptá: „Ten test na jiné návykové látky odmítáte z jakého důvodu?“ A následně policista žalobce informuje, že pokud se testu nepodrobí, dopouští se přestupku, za který mu taky může hrozit zákaz řízení.
30. V minutě 02:16 se policista žalobce znovu ptá: „Takže tomu testu na návykové látky se nepodrobíte?“. Žalobce odmítl. A znovu jej k testu vyzývá v minutě 02:30, kdy se poprvé ptá žalobce i na lékařské vyšetření spojené s odběrem krve. Další video (soubor končící číslem 0343) zachycuje žalobce na policejní služebně. V čase 00:06 se policista žalobce ptá: „Takže ještě jednou, pane H., pochopil jste, co jsem vám řekl s tím testem?“ Žalobce test opětovně odmítá, načež jej policista znovu poučuje, že se dopouští přestupku, za který mu hrozí zákaz řízení. V čase 00:25 jej policista znovu neúspěšně vyzývá k tomu, aby se podrobil lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve a moči.
31. Z videozáznamu je zcela zřejmé, že žalobce musel vědět, k jakému testu je policie vyzvala. Zasahující policista tuto výzvu několikrát zopakoval. Dvakrát žalobce poučil, že odmítnutím podstoupit test se dopouští přestupku. Oba policisté se žalobcem jednali slušně a profesionálně. Jediný, kdo celou situaci zbytečně vyostřoval vulgaritami a bezdůvodnou neochotou spolupracovat, byl žalobce. Rozhodně však nelze tvrdit, že by policie žalobce šikanovala. Nebo že by překračovala rámec zákona. To, že žalobce vzniklou situaci subjektivně vnímal jako porušení jeho práv, jej nezbavovalo zákonné povinnosti podrobit se testu na návykové látky. Na jednání policistů se případně mohl stěžovat dodatečně.

32. Důvodné nejsou ani další žalobcovy námitky. Pokud jde o namítanou podjatost policistů nebo úřední osoby, žalovaný správně poukazuje na to, že tuto námitku žalobce ani jednou v průběhu správního řízení neuplatnil. Nyní je pozdě. V souladu s § 14 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád může účastník namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví. K námitce se nepřihlédne, pokud účastník řízení o důvodu vyloučení prokazatelně věděl, ale bez zbytečného odkladu námitku neuplatnil. To je přesně i případ žalobce, který nedal správním orgánům možnost, aby se s touto námitkou vypořádaly. A žalobcem nyní prezentované důvody údajné podjatosti nejsou ničím jiným než opakováním odvolacích námitek, se kterými se žalovaný ve svém rozhodnutí řádně vypořádal.

VI. Závěr a náklady řízení

33. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 31. října 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce